

Pomniki i pamięć

Autor: Barry van Driel

Zainspirowane ćwiczeniem Aarona Peterera

Tematyka

Interpretowanie pomników historycznych w społeczności lokalnej

Kontekst

Pomniki i miejsca pamięci można znaleźć w społecznościach lokalnych na całym świecie. Czasami odgrywają one szczególną rolę w edukacji (zwłaszcza jako podstawa wpajania postaw nacjonalistycznych i patriotycznych), ale najczęściej są w procesie nauczania pomijane. Mieszkańcy miast przechodzą obok pomników i miejsc pamięci codziennie nie zwracając na nie najmniejszej uwagi, jednak pomniki niezmiennie reprezentują historię i są sposobem, w jaki społeczności honorują ważne wydarzenia historyczne lub je ignorują, na wielu poziomach. Pomniki i miejsca pamięci mogą pomóc wspólnotom zachować pamięć o przeszłości, ale są też nierozdzielnie powiązane z teraźniejszością. Refleksja nad pomnikami i miejscami pamięci daje możliwość krytycznego zastanowienia się nad historią, ale także nad procesem powstawania pomników, ich interpretacji oraz historii, które mogą uwypuklić, a także tych, które mogą zlekceważyć i umniejszyć.

Cele

- Podnoszenie świadomości na temat przyczyn istnienia pomników i przekazywanych przez nie historii
- Krytyczna refleksja nad pomnikami i miejscami pamięci, które istnieją w naszych społecznościach
- Promowanie spojrzenia wieloperspektywicznego
- Zachęcanie do dyskusji na temat tego, jak społeczeństwa upamiętniają niektóre przeszłe wydarzenia i w jaki sposób ignorują inne
- Wgląd w wydarzenia historyczne

Metody nauczania i formy pracy

- Praca w małych grupach i prezentacje
- Burza mózgów
- Prezentowanie
- PowerPoint

Efekty kształcenia

- Uczestnicy potrafią krytycznie przeanalizować pomniki obecne w ich otoczeniu oraz historie, jakie one upamiętniają
- Uczestnicy podnoszą swoje kompetencje w zakresie przeprowadzania burzy mózgów, sporządzania mapy myśli, słuchania i dyskusowania, wykorzystania narzędzi PowerPoint

Środki dydaktyczne

Rzutnik, arkusze papieru flipchart i markery, małe karteczki samoprzylepne (post-it).
Długopisy lub ołówki, komputery wyposażone w PowerPoint lub Libre Office.

Czas: w przybliżeniu 5 x 45 minut

Przebieg

Przygotowanie

Prowadzący zajęcia wskazuje 4 – 6 (jeden dla każdej grupy) pomniki lub miejsca pamięci narodowej (najlepiej lokalne), upamiętniające różne historie, konflikty lub działania obywatelskie (zwłaszcza pomniki poświęcone ofiarom przemocy lub prześladowań). Prowadzący zajęcia przygotowuje krótkie zestawienia informacji na temat każdego z tych pomników (przykłady w załączeniu). Zdjęcia tych pomników powinny zostać dołączone do prezentacji PowerPoint w celu wykorzystania podczas drugiej sesji zajęciowej.

CZĘŚĆ 1: 45-50 minut

Wprowadzenie: 10 minut

Prowadzący zajęcia krótko wyjaśnia, czego oczekuje od uczestników.

Dzieli uczestników na grupy pięcioosobowe.

Każda grupa otrzymuje arkusz papieru flipchart i marker.

Każdy uczestnik otrzymuje trzy małe karteczki samoprzylepne (post-it).

Członkowie grup wyznaczają we własnym gronie rolę moderatora, sekretarza i prezentującego.

Czym jest pomnik?: 10 minut (uczestnicy pozostają w dotychczasowych grupach)

Prowadzący zajęcia odczytuje następującą instrukcję:

Sekretarz zapisuje słowo „POMNIK” na środku arkusza flipchart i bierze je w kółko.

Po wykonaniu tej czynności: Każdy z Was ma trzy karteczki samoprzylepne. Zapiszcie na nich proszę jedną rzecz, jaka przychodzi Wam do głowy, kiedy słyszycie słowo „POMNIK”. Pracujcie proszę samodzielnie.

Kiedy wszyscy skończą zapisywać swoje pomysły, moderator umieszcza karteczki na arkuszu flipchart, odczytując odpowiedzi uczestników. Moderatorzy proszeni są o podniesienie ręki, kiedy ich grupa skończy wykonywać to zadanie.

Uporządkowanie karteczek według kategorii: 10 minut

Prowadzący zajęcia odczytuje następującą instrukcję:

Umieście proszę zapisane przez Waszą grupę karteczki w 4 wybranych przez Was kategoriach. Nie ma znaczenia, jakie będą to kategorie. Podczas wyboru kategorii, według których uporządkujecie karteczki, może zdarzyć się, że nie będziecie się zgadzać, co do tego, jakie kategorie wybrać. Postaracie się jednak osiągnąć porozumienie. Moderatorzy będą zarządzać tym procesem. Zapiszcie nazwę każdej kategorii w rogu kartki (arkusza flipchart) i tam umieście wszystkie karteczki z danej kategorii.

Po wykonaniu zadania:

Prezentacje: 10 minut

Każda grupa wiesza swój arkusz flipchart i przez około 2 minuty prezentuje swoje kategorie pozostałym uczestnikom (prezentujący z każdej grupy jest odpowiedzialny za zorganizowanie tej prezentacji).

Jeśli czas pozwoli, grupa informuje również pozostałych uczestników o ewentualnych trudnościach w osiągnięciu porozumienia odnośnie kategorii lub innych refleksjach, jakie nasunęły im się w fazie pracy grupowej.

Podsumowanie: 10 minut

Prowadzący zajęcia podsumowuje i komentuje prezentacje uczestników. Przedstawia również informacje na temat tego, czego będzie dotyczyła kolejna część zajęć.

CZĘŚĆ 2: 45-50 minut (PowerPoint)

Wprowadzenie: 5-10 minut

Prowadzący zajęcia zawiesza arkusze flipchart z poprzedniej części zajęć na ścianie i prosi uczestników, by przez 5 minut przyjrzeni się efektom pracy w grupach, w celu odświeżenia ich pamięci. Następnie uczestnicy wracają do swoich grup, a prowadzący zajęcia informuje ich, że obejrzą teraz krótką prezentację PowerPoint na temat pomników.

Prezentacja PowerPoint na temat pomników: 35 minut

Prowadzący zajęcia przedstawia prezentację PowerPoint. Prezentacja powinna mieć charakter interaktywny, podczas prezentacji prowadzący zajęcia zadaje uczestnikom pytania na temat poprzedniej części zajęć i wiąże je z zawartością prezentacji.

Podsumowanie: 5 minut

Prowadzący zajęcia poświęca pozostały czas na podsumowanie ćwiczenia i przygotowanie uczestników do części 3.

CZĘŚĆ 3: 45-50 minut Badanie i interpretacja

Wyjaśnienie i przygotowanie: 5-10 minut

Role w grupach zmieniają się (tak, by tym razem moderatorem, sekretarzem i prezentującym zostały inne osoby).

Prezentujący jest tym razem odpowiedzialny za przygotowanie (przy pomocy pozostałych członków grupy) krótkiej, trzyslajdowej prezentacji PowerPoint na temat wybranego pomnika.

Prowadzący zajęcia wyjaśnia, że każda grupa skoncentruje się na jednym, wybranym przez niego wcześniej pomniku. Grupy otrzymują następujące informacje na temat przydzielonego im pomnika:

- Zdjęcie pomnika
- Nazwę pomnika
- Lokalizację pomnika
- Jeśli powyższe informacje są zbyt niejasne, również kluczowy link do wybranego pomnika

Przeprowadzenie badania i przygotowanie trzyslajdowej prezentacji: 40 minut

Grupa przeprowadza badanie na temat przydzielonego im pomnika, robi dość obszerne notatki (prowadzone przez sekretarza) i przygląda się różnym kwestiom poruszonym w prezentacji PowerPoint takim jak:

- jaką historię przedstawia pomnik?
- kiedy powstał?
- kto uczestniczył w jego tworzeniu?
- jaki wybrano projekt i dlaczego?
- z jakich materiałów wykonany jest pomnik?
- czy pomnik przewodzi jakąś wiadomość, myśl? czy myśl ta reprezentuje poglądy większości czy mniejszości?
- czy istnieją/istniały jakieś kontrowersje dotyczące tego pomnika?
- czy w danej społeczności lub kraju istnieją inne pomniki dotyczące tego samego tematu? w jaki sposób można je porównać do przydzielonego grupie pomnika?

CZĘŚĆ 4: 45-50 minut Tworzenie prezentacji PowerPoint

Wprowadzenie: 5 minut

Tworzenie trzysłajdowej prezentacji PowerPoint: 35 minut

Grupy przyglądają się swoim notatkom z poprzedniej części zajęć i dyskutują (pod przewodnictwem moderatora), co powinno znaleźć się na trzech slajdach, tak by możliwe było zaprezentowanie pozostałym uczestnikom najważniejszej wiedzy na temat wybranego pomnika. Następnie przystępują do stworzenia prezentacji grupowej.

CZĘŚĆ 5: 45-50 minut Prezentacje PowerPoint

Wprowadzenie: 5 minut

Prezentacje: 30 - 35 minut

Każda grupa przedstawia swoją prezentację PowerPoint oraz odpowiada na pytania i wysłuchuje informacji zwrotnej od pozostałych uczestników i prowadzącego zajęcia.

Podsumowanie: 10-15 minut

Prowadzący zajęcia podsumowuje całe ćwiczenie i przedstawia ogólną informację zwrotną uczestnikom.

Propozycja zadania domowego

Uczestnicy mogą zostać zachęceni do zbadania lokalnych pomników i miejsc pamięci w domu (online) lub odwiedzenia tych pomników, jeśli znajdują się one w najbliższej okolicy.

Możliwości zastosowania

1: Dla zróżnicowanych grup (pod względem pochodzenia geograficznego ich rodziców): Uczestnicy łączą się w pary w taki sposób, by osoby w parach były zróżnicowane pod względem pochodzenia geograficznego (miejsca urodzenia rodziców). Pary korzystają z internetu (jeden komputer na parę). W ciągu około 20-30 minut pary wspólnie wyszukują pomnik lub miejsce pamięci w miejscowości pochodzenia jednego z rodziców, który w jakiś sposób upamiętnia konflikt (lub zawarcie pokoju).

Często będzie to większa wioska/miasteczko/miasto w okolicy urodzenia rodziców. Uczestnicy dyskutują, w jaki sposób mogą uzyskać więcej informacji na temat tego pomnika (np. programy informacyjne, strony o tematyce turystycznej) i przygotowują wspólny krótki opis: co przedstawia ten pomnik, jaka jest jego konstrukcja, kiedy go wzniesiono i dlaczego, czy wywoła jakieś kontrowersje, czy odbywają się przy nim uroczystości rocznicowe/wspomnieniowe, itp. Uczestnicy udają się do swoich domów i jako zadanie domowe przeprowadzają rozmowę ze swoimi rodzicami na temat znalezionych przez siebie pomników. Każdy uczestnik prezentuje swój wybrany pomnik pozostałym uczestnikom w czasie około 2 – 3 minut.

2: Zamiast przygotowania prezentacji PowerPoint, uczestnicy mogą w grupach stworzyć pierwszą stronę gazety, poświęconą pomnikowi i jego historii.

Wyjaśnienie ról występujących w scenariuszu

Moderator/kapitan drużyny

- Upewnia się, że każdy członek grupy rozumie zadanie
- Dbą o to, by każdy członek grupy uczestniczył w jej pracach
- Koncentruje się w mniejszym stopniu na własnych pomysłach, a bardziej na tych, które powstają w grupie
- Ustala w czym się zgadzają i nie zgadzają członkowie grupy
- Wprowadza pozytywną atmosferę w grupie
- Reprezentuje grupę w przypadku pytań do prowadzącego zajęcia

Sekretarz

- Robi notatki z tego, co jest mówione
- Upewnia się, że notatki zostaną przepisane i streszczone w prezentacji

Prezentujący

- Przygotowuje grupę do prezentacji (co kto mówi, co będzie wykorzystane w prezentacji)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Treść tego materiału nie odzwierciedla oficjalnej opinii Unii Europejskiej.
Odpowiedzialność za informacje i poglądy wyrażone w filmie spoczywa wyłącznie na autorze (autorach).